

TÜRK SAĞLIK SİSTEMİ

Tarihsel Süreç – Hizmet Sunumu – Uygulamalar

Editör: Ali ÜNAL

Bu kitabın yayın hakkı SİYASAL KİTABEVİ'ne aittir. Yayınevinin ve yayıncısının yazılı izni alınmaksızın kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopyalanamaz, çoğaltılamaz ve yayınlanamaz.

TÜRK SAĞLIK SİSTEMİ

Tarihsel Süreç – Hizmet Sunumu – Uygulamalar

Editör: Ali ÜNAL

Kapak Tasarımı ve Sayfa Düzeni: Gamze Uçak

©Siyasal Kitabevi Tüm Hakları Saklıdır.

2021 Aralık, Ankara

ISBN No: 978-625-7424-25-7

Siyasal Kitabevi-Ünal Sevindik

Yayıncı Sertifika No: 14016

Şehit Adem Yavuz Sok. Hitit Apt. 14/1

Kızılay-Ankara

Tel: 0(312) 419 97 81 pbx

Faks: 0(312) 419 16 11

Baskı:

Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 47865

İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48

Tel: 0(312) 341 36 67

Dağıtım:

Siyasal Kitabevi

Şehit Adem Yavuz Sok. Hitit Apt. 14/1

Kızılay/Ankara

Tel: 0(312) 419 97 81 pbx

Faks: 0(312) 419 16 11

e-posta: info@siyasalkitap.com

http://www.siyasalkitap.com

Anneme ve Babama

ÖNSÖZ

Türkiye sağlık sisteminde Cumhuriyet'in kuruluşundan beri çok kez yapılanma çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Cumhuriyet'in ilk yıllarındaki çalışmaları zamanın gereklerine, mevcut imkanlara göre daha çok savaş sonrası sorunlar ve sistemin alt yapısını oluşturma konusuna odaklanmıştır. Yaşanan kısıtlılıklar doğrultusunda özellikle köylere sağlık hizmeti ulaştırma, sağlık hizmeti sunumunu ülke genelinde eşit şekilde yaygınlaştırma, sağlık hizmetlerine dair mevzuat oluşturma gayesi ile hareket edilmiştir. İlerleyen yıllarda finansal sürdürülebilirliğin öne çıktığı, sosyal güvenlik konusunun ele alındığı, çağdaş niteliklere uygun planlı sağlık hizmeti sunumunu hedefleyen bir sağlık sistemi kurma amacıyla sağlık sisteminde yeni yapılanma çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında Dünya genelindeki gelişmelere de bağlı olarak Türk Sağlık Sistemi'nde yapısal değişiklikler gerçekleştirilmiştir. Bu yıllarda Türkiye'nin içinde bulunduğu siyasal ortamın da etkisiyle reform çalışmaları sekteye uğramış, hedeflenen sağlık sisteminin alt yapısı tam olarak oluşturulamamıştır. Sağlık sisteminde reform tartışmalarının yaşandığı, sosyal güvenlik sisteminin tartışıldığı ve sistemin yeniden yapılandırılmasına yönelik hedeflerin ortaya konduğu yıllardan sonra 2000'li yıllara gelindiğinde Sağlıkta Dönüşüm Programı ile sağlık sistemi birçok yönüyle bir değişim ve dönüşümün içine girmiştir.

Türk Sağlık Sistemi'nin kapsamlı bir şekilde ele alındığı bu kitapta, Türklere İslamiyet öncesi dönemde sağlığa yönelik hizmet sunumu, Osmanlı İmparatorluğu döneminde sağlık hizmetleri yapılanması ve Cumhuriyet döneminde sağlık hizmetleri sunumu dönemsel olarak kapsamlı şekilde ele alınmıştır. İçinde bulunduğumuz dönemde uygulanmakta olan Sağlıkta Dönüşüm Programı kapsamındaki uygulamalar da dahil edilerek sağlık sistemini birçok yönüyle ele alan bir kaynak oluşturulmaya çalışılmıştır.

Kitabın hazırlanmasında, tasarımında ve yazımında bilgilerini paylaşarak daha iyi bir eser oluşturabilmem için yönlendiren, birçoğu aynı zamanda beni yetiştiren hocalarım olan değerli akademisyenlere, yazar olarak katılan, emekleri ve bilgilerini sunan akademisyen arkadaşlarıma, meslektaşlarıma sağladıkları kıymetli katkıları için sonsuz teşekkür borçluyum. Kitabın hazır-

lanmasında emek veren, desteklerini esirgemeyen Siyasal Kitabevi çalışanlarına çok teşekkür ederim.

Türk Sağlık Sistemi kitabının Sağlık Yönetimi alanına katkı sağlayacak bir eser olmasını temenni ederim.

Dr. Ali ÜNAL

Aralık 2021

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	5
BİRİNCİ BÖLÜM: CUMHURİYET DÖNEMİ ÖNCESİ SAĞLIK HİZMETLERİ	9
Deniz Tugay ARSLAN - Gözde YEŞİLAYDIN	
İKİNCİ BÖLÜM: 1920-1938 DÖNEMİ & 1938-1960 DÖNEMİ SAĞLIK HİZMETLERİ & MİLLİ SAĞLIK PLANI	35
Ümit ÇIRAKLI	
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: 1960 - 1980 DÖNEMİ SAĞLIK HİZMETLERİ SAĞLIK HİZMETLERİNİN SOSYALLEŞTİRİLMESİ	51
Şükrü Anıl TOYGAR	
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: 1980 – 2000 DÖNEMİ SAĞLIK HİZMETLERİ	83
Ali ÜNAL	
BEŞİNCİ BÖLÜM: 2000'Lİ YILLAR – SAĞLIKTA DÖNÜŞÜM PROGRAMI	115
Serap DURUKAN KÖSE	
ALTINCI BÖLÜM: TÜRKİYE'DE KAMU HASTANELERİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ	141
Sabahattin TEKİNGÜNDÜZ - Fatih KOCAOĞLU	
YEDİNCİ BÖLÜM: BİRİNCİ BASAMAK SAĞLIK HİZMETLERİ & AİLE HEKİMLİĞİ	161
Ece UĞURLUOĞLU ALDOĞAN - Gökçen ÖZLER	
SEKİZİNCİ BÖLÜM: İKİNCİ BASAMAK SAĞLIK HİZMETLERİ	179
Nurcan COŞKUN US	
DOKUZUNCU BÖLÜM: SAĞLIĞIN GELİŞTİRİLMESİ, REHABİLİTASYON HİZMETLERİ VE SAĞLIK EĞİTİMİ	191
Ramazan KIRAÇ - Fatma ÇİFTÇİ KIRAÇ	
ONUNCU BÖLÜM: AĞIZ VE DIŞ SAĞLIĞI HİZMETLERİ	205
Yasemin AKBULUT - Gamze KUTLU - Fatih DURUR	

ON BİRİNCİ BÖLÜM: ACIL SAĞLIK HİZMETLERİ	231
Ömer Faruk DUMLU - Hatice ULUSOY	
ONİKİNCİ BÖLÜM: SAĞLIK BAKANLIĞI TEŞKİLATI.....	261
Ali ÜNAL - Nurcan COŞKUN US	
ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM: SOSYAL GÜVENLİK SİSTEMİ & GENEL SAĞLIK SİGORTASI ...	279
Tuncay KÖSE	
ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM: SAĞLIK HARCAMALARI VE FİNANSMANI	311
Ela HİÇYORULMAZ	
ON BEŞİNCİ BÖLÜM: KAMU ÖZEL ORTAKLIĞI & ŞEHİR HASTANELERİ.....	333
Ali ÜNAL - İbrahim DOĞAN	
ON ALTINCI BÖLÜM: SAĞLIK HİZMETLERİ SUNUMUNDA ÖZEL SEKTÖR.....	367
Aysu ZEKİOĞLU	
ON YEDİNCİ BÖLÜM: SAĞLIK İNSANGÜCÜ.....	393
Gülsün ERİGÜÇ - Nursel TUNCER	
ONSEKİZİNCİ BÖLÜM: SAĞLIK HİZMETLERİNİN SUNUMUNDA - DIŞ KAYNAKLARDAN YARARLANMA	425
Çağdaş Erkan AKYÜREK	
ONDOKUZUNCU BÖLÜM: TÜRKİYE'DE SAĞLIK HİZMETLERİNDE KALİTE ve AKREDİTASYON ile PERFORMANS UYGULAMALARI	463
Demet GÖKMEN KAVAK - Afsun EZEL ESATOĞLU	
YIRMİNCİ BÖLÜM: SAĞLIK TURİZMİ.....	495
Ekrem SEVİM	
YIRMİ BİRİNCİ BÖLÜM: SAĞLIK TEKNOLOJİSİ KULLANIMI	525
Hilal DEMİRHAN - Ramazan ERDEM	